

13.05.2020

Sayı : Mrk-EMO01-2067**Konu** : Reaktif Bedel Hk.**T.C. ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU BAŞKANLIĞI'NA**

Bilindiği üzere, dünyada ve Ülkemizde yaşanan Koronavirüs (Covid-19) salgını nedeniyle, birçok tesis kapanmış ya da kısmi çalışma sistemi ile faaliyetlerini sürdürmektedir. Özellikle üretimi düşen endüstriyel ve ticari tesislerde, doğal olarak elektrik tüketiminde önemli oranda azalmalar yaşanmıştır. Ancak bu ani tüketim azalması nedeniyle, reaktif tüketimin takibinde sorunlar yaşandığı ve reaktif uygulamasına tabi abonelere, ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda dağıtım şirketleri tarafından reaktif cezalar uygulanmaya başlandığı bilgisi edinilmiştir.

“Dağıtım Lisansı Sahibi Tüzel Kişiler ve Görevli Tedarik Şirketlerinin Tarife Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esasların” 13. Maddesi;

“... Yukarıda belirtilenler dışında, tüm dağıtım sistemi kullanıcıları ile sisteme enerji veren üreticilere çekiş yönünde 16 ncı maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen durumlarda aşağıdaki şartlar dâhilinde reaktif enerji tarifesi uygulanır. Ancak kullanıcıya ait kompanzasyon tesisinde arıza sonucu oluşan ihlalin yılda (takvim yılı) bir kez olması halinde reaktif enerji bedeli faturalamada dikkate alınmaz. Reaktif enerji ölçüm sistemleri dağıtım şirketi tarafından tesis edilir. Reaktif enerji ölçüm sistemi tesis edilmemiş kullanıcılara reaktif enerji bedeli uygulanmaz” *hükmünü içermektedir.*

Usul ve Esasların 15. Maddesi'nde ise;

“... Özel transformatörlü müşterilerin en az bir fatura dönemi olmak üzere belirteceği fatura dönemlerinde enerji tüketmeyeceğini tedarikçisi aracılığıyla dağıtım şirketine yazılı olarak beyan etmesi halinde transformatörün enerjisi dağıtım şirketince kesilir. Beyan edilen dönemlere ilişkin faturalandırma yapılmaz. **Müşterinin bu kapsamdaki talebi, mücbir sebepler dışında bir takvim yılı içerisinde 2 (iki) defadan fazla olamaz.**” *hükmüne yer verilmiştir.*

16. Maddesi de;

“... Üreticiler sisteme aktif enerji verirken aynı zamanda sistemden reaktif enerji çekiyorsa (kapasitif reaktif) reaktif enerji tarifesi uygulanır” *şeklinde ifade içermektedir.*

1.Maddesi ise şöyle hükme bağlanmıştır:

“Bu Usul ve Esasların amacı, dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler ve görevli tedarik şirketlerinin tarife uygulamalarına ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir. Bu Usul ve Esaslar Elektrik Piyasası Kanunu, Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliği ve diğer ikincil mevzuata dayanılarak hazırlanmıştır.”

Buna göre; Dağıtım Lisansı Sahibi Tüzel Kişiler ve Görevli Tedarik Şirketlerinin Tarife Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar hazırlanırken dayanak gösterilen “Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliği” incelendiğinde, 34. Madde'nin ;

“1) Aşağıdaki durumlardan herhangi birinin gerçekleşmesi durumunda, tarifeleri düzenlemeye tabi tüzel kişilerin talebi üzerine veya Kurum tarafından gerekli görülmesi halinde uygulama dönemi için belirlenmiş olan parametrelerde değişiklik yapılması için inceleme başlatılır:

- a) İlgili mevzuatın yanı sıra yürürlükteki diğer mevzuat hükümlerinde tarifeleri açık olarak etkileyebilecek değişikliklerin olması,
- b) Lisans tadillerinin tarifeleri açık olarak etkileyebilecek değişikliklere yol açması,
- c) **Mücbir sebeplerin gerçekleşmesi.**

(2) Birinci fıkra kapsamında başlatılan incelemeler sonucunda, birinci fıkra da sayılan hallerin tarifelere esas parametreleri etkilediğinin tespit edilmesi halinde, etkilenen parametrelerde gerekli değişiklik yapılır. Parametrelerde yapılan değişiklikler ilgili mevzuat kapsamındaki fiyat uygulama dönemleri dikkate alınarak tarifelere yansıtılır.

(3) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından nihai teklifler alınmadan önce kamuya ait dağıtım şirketlerinin uygulama dönemi için belirlenmiş olan parametrelerinde değişiklik yapılmasının talep edilmesi halinde, söz konusu talep Kurul tarafından değerlendirilir” *hükmünü içerdiği görülmektedir.*

Ayrıca, EPDK'nın 02.04.2020 tarih 9276 karar numarası ile 04.04.2020 tarih 31089 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kurul kararıyla, Koronavirüs salgınının, Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin 35.Maddesi ve Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği'nin 19.Maddesi kapsamında “Mücbir sebep” olarak kabul edilmesine, 10.03.2020 tarihi ve sonrasında bazı sürelerin üç ay süreyle uzatılmasına karar verildiği bilinmektedir.

Öncelikle mücbir sebep; önceden öngörülemeyen, tarafların kontrolü dışında meydana gelen, ifa güçlüğü oluşturan ve bu sebeple de taraflara sözleşmeyi feshetme, kısmen veya tamamen ifadan kaçınma, askıya alınan veya ifa için ek süre talebi öne sürme gibi çeşitli haklar tanıyan sebep olarak tanımlanabilir.

Öte yandan; daha önce etkili olan salgın hastalıklar ve diğer olağanüstü hallere ilişkin yargı kararları dikkate alındığında mücbir sebep iddialarının somut olay bazında, olayın koşulları dikkate alınarak karara bağlandığı görüldüğünden, Koronavirüs salgınının da mücbir sebep olarak kabulünün mümkün olması söz konusudur.

Benzer durum iletim sistemi kullanıcıları için de geçerlidir. İletim sistemine doğrudan bağlı; tüketiciler, üreticiler, OSB'ler ve elektrik dağıtım şirketleri ile Türkiye Elektrik İletim A.Ş., (TEİAŞ) arasında akdedilen “İletim Sistemi Sistem Kullanım Anlaşması”nın dayanağı olan Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği'nin 33. Maddesi'nde;

“Mücbir sebepler MADDE 33 – (1) Bağlantı, sistem kullanım ve enterkonneksiyon kullanım anlaşmalarının tarafı olan kullanıcılar; anlaşmalar ve bu Yönetmelik kapsamındaki herhangi bir yükümlülüğü Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinin 35 inci maddesinde belirtilen mücbir sebep olayları sonucunda yerine getiremediği takdirde ilgili şebeke işletmecisine başvurur. Bu başvurunun uygun bulunması durumunda mücbir sebep olayının ya da etkilerinin devam ettiği ve yükümlülüğün yerine getirilmesini engellediği süre boyunca etkilenen yükümlülükler ertelenir veya askıya alınır.

(2) Mücbir sebep nedeniyle yükümlülüğü nü yerine getiremeyen kullanıcı, mücbir sebebe yol açan koşulları, olayın oluşumunu ve tahmini süresini açıklayan mücbir sebep bildirim raporunu, mücbir sebebin süresi boyunca yükümlülüklerini yerine getirememe durumunu ortadan kaldırmak için aldığı önlemleri ve güncel bilgileri içeren düzenli raporları TEİAŞ veya dağıtım şirketine göndermek zorundadır” hükmü bulunmaktadır.

İletim Sistemi Sistem Kullanım Anlaşması'nın “Cezai Şartlar” başlıklı 9. Maddesi'nde de, kullanıcının madde kapsamında belirtilen tabloda yer alan sistem kullanım ihlallerine sebep olduğunun tespit edilmesi halinde, ihlalin karşısında hangi cezai şartın uygulanacağı düzenlenmiştir.

Yaşanmakta olan mücbir sebep nedeniyle tüketim değişimlerine bağlı olarak elektrik dağıtım şebekelerinde meydana gelebilecek olumsuz faktörler için İletim Sistemi Sistem Kullanım Anlaşması'nın “Cezai Şartlar” başlıklı 9.Maddesi'nde belirtilen “Reaktif Yük İhlali, Fider Açma İhlali ve Anlaşma Gücü Aşım İhlali” gibi cezai hükümlerinin ve buna bağlı yükümlülüklerin Koronavirüs salgını nedeniyle uygulanan önlemler sonlandırılıncaya kadar mücbir sebep kapsamında askıya alınması gerekmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından pandemik salgın ilan edilen Koronavirüs'ün olağanüstü bir durum yarattığı ve mücbir sebep kapsamında olduğu açıktır. Türk Borçlar

Kanunu'nun 136, 137 ve 138. Maddeleri, Türk Medeni Kanunu'nun 2. Maddesi, oluşan mücbir sebebe uygun düzenlemelerin yapılması, önlemlerin alınmasında kamu özel tüm kesimlere sorumluluk düştüğü gibi idari makamların bu konudaki yetki ve görevleri daha geniş olacaktır.

Yaşanan bu olağanüstü koşullara yönelik, Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu'nun 12.05.2020 tarih ve 46/98 sayılı toplantısında, Koronavirüs salgını sebebiyle, tüketicinin kendi sevk ve idaresinden kaynaklanmayan, önceden kestirilemeyen, bunun sonucu olarak elektrik tüketiminin aşırı derecede düşmesi sebebiyle reaktif bedel ödemek zorunda bırakılması değerlendirilmiştir.

Yapılan değerlendirme sonucunda; dönemsel durumlardan kaynaklı, ekonomik anlamda tüketiciyi daha da zorlayacağı ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun (EPDK) farklı konularda Koronavirüs salgınına mücbir sebep olarak gördüğü dikkate alınarak, Dağıtım Lisansı Sahibi Tüzel Kişiler ve Görevli Tedarik Şirketlerinin Tarife Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esasların ilgili maddelerine atıfta bulunularak, "Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliği" gereğince; **mücbir sebep nedeni ile salgının devam ettiği süre boyunca tüketicilerden reaktif bedel alınmaması ve ikili anlaşmalarda yer alan cezai hükümlerin uygulanmaması yönünde gerekli düzenlemelerin yapılmasına dair Kurumunuza talepte bulunulmasına karar verilmiştir**

Talebimizin değerlendirilip, uygulamanın buna göre yapılması hususunda gereğini bilgilerinize arz ederiz.

Gazi İPEK
Yönetim Kurulu a.
Yönetim Kurulu Başkanı

